

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО**

Філологічний факультет
Кафедра спеціальної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор із науково-
педагогічної роботи

Михальченко Н. В.

«28» серпня 2024 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛОГОПЕДІЇ

Ступінь магістра

Спеціальність 016 Спеціальна освіта

Освітньо-професійна програма Логопедія

Програму розроблено та внесено: Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Кисличенко Вікторія Анатоліївна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри спеціальної освіти, Білюк Олена Геннадіївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри спеціальної освіти.

РЕЦЕНЗЕНТ: доктор філософії в галузі соціальних та поведінкових наук, доцент, доцент кафедри психології Чорноморського національного університету ім. Петра Могили Астремська І.В.

Програму схвалено на засіданні кафедри спеціальної освіти

Протокол від «26» серпня 2024 року № 1

В. о. завідувача кафедри спеціальної освіти (Світлана КАРСКАНОВА)

Програму погоджено з гарантом ОП (Микола СУПРУН)

Програму погоджено навчально-методичною комісією філологічного факультету

Протокол від «27» серпня 2024 року № 12

Голова навчально-методичної комісії (Ольга ДЕМ'ЯНЕНКО)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від «28» серпня 2024 року № 11

Голова навчально-методичної комісії (Наталія МИХАЛЬЧЕНКО)

Анотація. У програмі обґрунтовано вивчення закономірностей виникнення, розвитку і механізмів подолання педагогічних аномалій, визначення, обґрунтування і побудова класифікацій аномалій задля формування розуміння студентами соціальної спрямованості діяльності. Вивчення дисципліни забезпечить студентам більш успішне виконання навчальних завдань з інших дисциплін, які потребують проведення наукових досліджень, аналізу інформаційних джерел, узагальнення теоретичного матеріалу та розробки практичних пропозицій і рекомендацій, виконання дипломних робіт, написання наукових статей, дисертацій, підготовки доповідей на науково-практичні конференції тощо.

Ключові слова: компетентнісний підхід, загальні і фахові компетентності, вчитель-логопед, інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами, основні поняття та категорії соціального захисту.

Abstract. The program substantiates the study of patterns of occurrence, development and mechanisms for overcoming pedagogical anomalies, definition, justification and construction of classifications of anomalies in order to form students' understanding of the social orientation of the activities of social institutes to improve public welfare. The study of the discipline will provide students with a more successful performance of educational tasks from other disciplines, which require conducting scientific research, analyzing information sources, summarizing theoretical material and developing practical proposals and recommendations, completing diploma theses, writing scientific articles, dissertations, preparing reports for scientific and practical conferences etc.

Keywords: competence approach, general and professional competences, speech therapist teacher, inclusive education, children with special educational needs, basic concepts and categories of social protection.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Актуальні проблеми логопедії» складено відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ступеня магістра спеціальності 016 Спеціальна освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: системи логодіагностики та логокорекції.

Міждисциплінарні зв'язки: анатомія, патологія, фізіологія, педіатрія, ортопедія, загальна педагогіка, психологія, логопсихологія, педагогіка вищої школи, методика викладання логопедії, історія педагогіки, дидактика, теорія виховання.

Програма навчальної дисципліни складається з 90 годин / 3 кредити ECTS.

Кредит 1. Напрями оновлення спеціальної освіти в педагогічній системі України..

Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета даного курсу: підготувати студентів – майбутніх фахівців спеціальної освіти до розуміння проблем реформування та оновлення спеціальної освіти.

Завдання курсу:

Методичні – ознайомити студентів з основними проблемами спеціальної освіти нашої країни та інших країн світу; сформувати у студентів відповідальне ставлення до ролі вчителя – реформатора, прагнення поповнювати свої знання, підвищувати професійну майстерність.

Пізнавальні – надати студентам наукові знання про сутність нових підходів та концепцій сучасної освіти та механізми розв'язання педагогічних проблем.

Практичні – застосовувати теоретичні знання з курсу у педагогічній практиці та в процесі подальшої самоосвіти.

Виховні – виховувати у студентів відповідальне ставлення до своєї професії, прагнення до самовдосконалення.

Студенти повинні знати:

- динаміку розвитку системи освіти України;
- напрями оновлення спеціальної освіти в педагогічній системі України;
- дидактичні основи дистанційного навчання.

Студенти повинні вміти:

- організувати навчально–виховний процес спрямований на удосконалення існуючої педагогічної системи спеціальної освіти;
- розробляти і проводити дистанційні заняття.

Під час опанування курсу передбачається рубіжний контроль знань, що має враховуватись при оцінці якості знань магістранта.

Вивчення дисципліни забезпечить студентам більш успішне виконання навчальних завдань з інших дисциплін, які потребують проведення наукових досліджень, аналізу інформаційних джерел, узагальнення теоретичного

матеріалу та розробки практичних пропозицій і рекомендацій, виконання дипломних робіт, написання наукових статей, дисертацій, підготовки доповідей на науково-практичні конференції тощо.

У результаті вивчення курсу студент оволодіває такими компетентностями:

I. Загальнопредметні:

– здатність вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, домагатися морального удосконалення своєї особистості;

– готовність до самостійного навчання новим методам дослідження, змін наукового та науково-виробничого профілю своєї професійної діяльності, змін соціокультурних та соціальних умов діяльності;

– здатність вільно використовувати українську та іноземну мови, як засоби ділового спілкування;

– здатність самостійно здобувати нові знання та вміння, у тому числі в нових галузях знань, безпосередньо не пов'язаних зі сферою діяльності, розширювати і поглиблювати свій науковий світогляд за допомогою інформаційних технологій, використовуючи в практичній діяльності.

II. Фахові:

– здатність демонструвати знання фундаментальних і прикладних дисциплін магістерської програми, усвідомлювати основні проблеми своєї предметної області, при вирішенні яких виникає необхідність у складних завданнях вибору, що вимагають використання кількісних і якісних методів аналізу даних;

– готовність до здійснення професійної та особистісної самоосвіти, проектування подальшого освітнього маршруту та професійної кар'єри, участі в експериментальній роботі;

– здатність викладати в закладах середньої та вищої професійної освіти;

– готовністю до використання актуальних науково обґрунтованих педагогічних технологій;

– готовністю до моніторингу і прогнозування навчальних досягнень з використанням сучасних засобів оцінювання результатів навчання;

– здатністю керувати науково-дослідною роботою студентів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Кредит 1. Напрями оновлення спеціальної освіти в педагогічній системі України..

Тема 1. Динаміка розвитку системи спеціальної освіти України.

Гуманістично-особистісний підхід до розвитку спеціальної освіти в Україні. Умови навчання, які сприяють гуманістичному вихованню

особливої дитини. Поняття педагогічного клімату. Аксиологічний підхід до формування ціннісної сфери корекційних педагогів.

Тема 2. Напрями оновлення спеціальної освіти в педагогічній системі України.

Інтегративний підхід до визначення змісту навчання дітей з особливими потребами. Діяльнісний підхід до організації навчального процесу. Рефлексивний підхід до навчання як умова саморозвитку педагогів і дітей. Технологічний підхід як стратегія організації навчального процесу. Компетентнісний підхід як основа переходу на нові показники якості спеціальної освіти.

Кредит 2. Особистісно-орієнтованого навчання дітей із ТПМ.

Тема 3. Дидактичні основи особистісно-орієнтованого навчання дітей із ТПМ. Можливості і переваги. Основні положення. Вимоги до розробки дидактичного забезпечення.

Кредит 3. Методологія педагогічного прогнозування

Тема 4. Методичні засади педагогічного прогнозування. Сутність прогнозування. Основні категорії і принципи наукового передбачення. Логічна схема побудови прогностичного пошуку. Методи передбачення Особливості прогностичних розробок в системі спеціальної освіти.

3. Рекомендована література

Базова

1. Агафонова А. С. Практикум по общей педагогике. – СПб.: Питер, 2003. – 416 с.
2. Афонина Г. М. Педагогика. – Ростов н/Д: Феникс, 2002. – 512 с.
3. Бондар В. І. Дидактика: ефективні технології навчання студентів – К., 1996.
4. Бордовская Н. В., Реан А. А. Педагогика: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2004. – 300 с.
5. Гальчинський А., Гаєць В., Кінах А., Семіноженко В. Інноваційна стратегія українських реформ.- К.: Знання України, 2004
6. Даниленко Л.І. Теоретичні аспекти освітньої інноватики //Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи. 36. наук, праць. Вип. 5; ред. кол. Л.І.Даниленко (гол. ред.) та ін.- К.: Логос, 2001.- С 3-11.
7. Кузьмінський А. І., Вовк Л. П., Омеляненко В. Л. Педагогіка: завдання і ситуації: Практикум. - К.: Знання-Прес, 2003.
8. Кузьмінський А. І., Омеляненко В. Л. Педагогіка: Підручник. - К.: Знання-Прес, 2003.
9. Левченко Т. І. Розвиток освіти та особистості в різних педагогічних системах. – Вінниця: видавництво “Нова книга”, 2002. – 512 с.
10. Сорока Г. І. Сучасні виховні системи та технології. - Х.: Ранок, 2002.
20. Попова О.В. Становлення і розвиток інноваційних педагогічних ідей в Україні у ХХ столітті.- Харків, 2001.- 256 с
11. Хуторской А. В. практикум по дидактике и методикам обучения. – СПб.: Питер, 2004. – 541 с.

12. Хуторской А.В. Современная дидактика: Ученик для вузов. – СПб: Питер, 2001. – 544с.

Допоміжна

1. Логопедия: Учебник для студентов дефектол. фак. пед. вузов / Под ред. Л. С. Волковой, С. Н. Шаховской. – М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1998. – 680 с.

2. Логопедія: підручник. – [Шеремет М. К., Тарасун В. В., Конопляста С. Ю. та ін.]; за ред. М. К. Шеремет. – К. : Видавничий Дім «Слово», 2010. – 376 с.

3. Логопедия: методические традиции и новаторство: Учебно-метод. пособ. для студ. отделения логопедии пед. высш. учеб. заведений / Под ред. С. Н. Шаховской, Т. В. Волосовец. – М. – Воронеж : Моск. психолого-соц. ин-т : МОДЭК, 2003. – 336 с.

4. Основы логопедии с практикумом по звукопроизношению: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений [Текст] / М. Ф. Фомичева, Т. В. Волосовец, Е. Н. Кутепова и др.; Под ред. Т. В. Волосовец. – М. : Издательский центр «Академия», 2002. – 217 с.

5. Основы логопедической работы с детьми : Учебное пособие для логопедов, воспитателей детских садов, учителей начальных классов, студентов педагогических училищ [Текст] / Под общ. ред. д. п. н., проф. Г. В. Чиркиной. – 2-е изд., испр. – М. : АРКТИ, 2003. – 240 с.

6. Основы теории и практики логопедии [Текст] / Под ред. Р. Е. Левиной / Р. Е. Левина– М. : «Просвещение», 1967. – 368 с.

7. Понятийно-терминологический словарь логопеда [Текст] / Под ред. В. И. Селиверстова. – М. : Гуманитарный издательский центр ВЛАДОС, 1997. – 400 с.

8. Хрестоматия по логопедии в 2-х томах / Под ред. Л. С. Волковой, В. И. Селиверстова. – М. : Гуманитарный изд. центр ВЛАДОС, 1997.

9. Хрестоматія з логопедії: Навчальний посібник [Текст] / М. К. Шеремет, І. В. Мартиненко. – К.: КНТ, 2006. – 360 с.

Форма підсумкового контролю успішності навчання: екзамен

5. Засоби діагностики успішності навчання: поточний та підсумковий контроль, тестування